

Rutt kay Kálmán emlékére (1922–2010)

Rutt kay Kálmán egyetemi docens, a kiváló angol irodalmár és nagyszerű tudós tanár, az ELTE BTK és a PPKE BTK volt oktatója életének 88. évében, 2010. október 14-án elhunyt. Az alábbi visszaemlékezés a PPKE BTK Angol Intézetében eltöltött éveit idézi fel.

Rutt kay Kálmán 1996-ban lett a nemrégiben újjáalapított Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának oktatója. Másfél évtized távlatából visszatekintve ez merész, sőt vakmerő döntésnek is nevezhető, hiszen Fabiny Tibor tanszékvezető hívására egy gyerekcipőben járó angol tanszék jórészt fiatalokból álló csikócsapatához csatlakozott a köztiszteletnek örvendő, tapasztalt egyetemi oktató. Ki tudja, talán éppen ez a szokatlan feladat keltette fel érdeklődését, esetleg az is nyomott valamit a latban, hogy a Pázmány angol szakján egészen a BA-képzésre való áttérésig megtartottuk az irodalomtörténet hagyományos, időrendben tagolt rendszerét, így kedvelt korszakát, a restauráció és a XVIII. század irodalmát egészen 2008-ig oktathatta nálunk a hallgatók egyre fiatalabb generációinak. A kedvükért és a kedvünkért Kálmán azt a kényelmetlenséget is vállalta, hogy a piliscsabai campusra kellett kijárnia órát tartani. Mindez azonban nem rettentette el, sőt: bár hivatalosan csak külső oktatóként lett a társunk, valójában mi mindannyian tanárunkként, mesterünként és atyai jóbarátként tekintettünk rá. Boldogok voltunk, ha ellátogatott karácsonyi ünnepeinkre vagy a nyári bajnai tanszéki összejövetelekre, vagy akár csak ha két óra között megosztotta velünk mérhetetlen tudása apró darabkait.

Kollégájaként máig elevenen ható élményem az a félév, amikor én fuvaroztam Kálmánt kocsival Széher úti házától Piliscsabáig. Ezek a közös utak számomra minden egyes alkalommal különlegesen izgalmas élményt jelentettek, hiszen történészként alig vártam, hogy kifaggathassam Kálmánt fordulatos életpályájának részleteiről. Hallhattam világháborús viszontagságairól, hadifogságáról, sárospataki és Eötvös-kollégiumi éveiről, szótárszerkesztésről, a forradalommal kapcsolatos élményekről és még sok minden másról. Mindezt átszötte és egyben jellegzetes fénybe vonta csak rá jellemző, finoman ironikus, kissé fanyar stílusa, amellyel sosem gúnyolt ki vagy bántott meg senkit, csupán egyfajta világhoz való viszonyt jelzett: az önálló, szellemileg megingathatatlanul független, a világ és a kultúra történéseit kívülállással szemlélő polgár mentalitása tükröződött ki minden történetből és anekdotából.

Nagy örömünkre szolgált, hogy 2002-ben a Pázmány Angol Intézetének kiadásában láthatott napvilágot a Rutt kay Kálmán 80. születésnapjára készült ünnepi

tanulmánykötet, melyben pályatársai, kollégái, idősebb és fiatalabb tanítványai és barátai köszöntötték versekkel, tanulmányokkal és visszaemlékezésekkel. Ezzel és a hozzá szervezett ünnepséggel szerettük volna kifejezni hálánkat és megbecsülésünket egy olyan kivételes tanáregyéniség iránt, akit nyilvánvalóan csak a történelmi helyzet igazságtalansága akadályozott meg abban, hogy tehetsége és tudása szerinti pályát fusson be a magyar tudományban és felsőoktatásban. Ahogy ifjabb pályatársa, Magay Tamás írta róla a már említett ünnepi kötetben: „az angol irodalomtörténetnek, annak magyarországi művelésében minden idők legmívesebb, legmélyebb, legszellemesebb és legegényibb tanára, egyetemi tanára volt” – ehhez nem kellett hivatalos papír, sem kinevezés. A magunk szerény eszközeivel mi is szeretnénk megőrizni a nagyszerű tanár emlékét: 2009-ben hirdettük meg először a Ruttkay Kálmán esszéíró versenyt és díjat a Pázmány angol szakán, melynek első díjazottjait maga Kálmán választotta ki a tanszéki oktatók által összeállított válogatásból. Feltett szándékunk, hogy ezzel a szakmai versengéssel őrizzük meg a kiváló angol filológus és tudós tanár emlékét azon a tanszéken, ahol – talán nem túlzás ezt állítani – élete utolsó másfél évtizedében második otthonra lett.

Isten veled, Kálmán – köszönünk mindent!

Pintér Károly